

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI
AVRUPA BİRLİĞİ ve DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

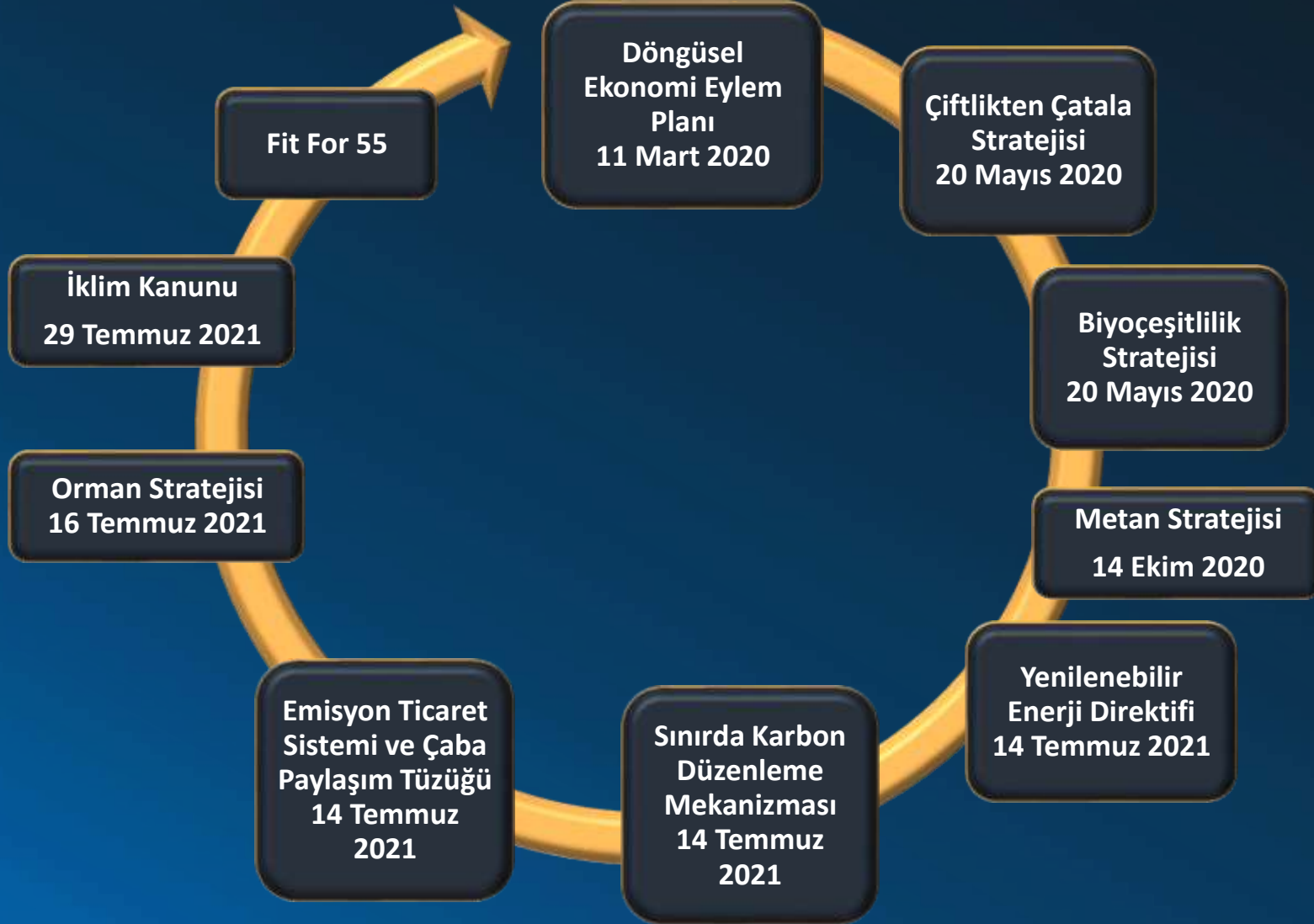

AVRUPA BİRLİĞİ YEŞİL MUTABAKAT SÜRECİ VE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞININ YEŞİL MUTABAKATA UYUM ÇALIŞMALARI

TEMMUZ 2024

TARIM VE GIDA SEKTÖRÜNÜ ETKİLEYECEK STRATEJİLER VE MEKANİZMALAR

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI

Adil, sağlıklı ve çevre dostu bir gıda sistemi inşa edilmesi

Biyolojik çeşitlilik kaybının durdurulması

• Çiftlikten Çatala Stratejisi

- Sürdürülebilir Gıda Üretimi
- Gıda İşleme ve Pazarlama/Dağıtım
- Sürdürülebilir Tüketim
- Gıda Kaybı ve İsrafının Azaltılması

• Çiftlikten Çatala Stratejisi

2030 yılına kadar

- kimyasal pestisit kullanımının %50 azaltılması, biyolojik mücadele yöntemlerinin yaygınlaştırılması,
- antimikrobiyal madde satışının %50 azaltılması
- besin kayıplarını yarı yarıya azaltarak gübre kullanımının %20 oranında azaltılması,
- AB tarım arazilerinin en az %25'inin organik tarıma ayrılması

- Biyoçeşitlilik Stratejisi

- AB'nin kara ve deniz alanlarının asgari % 30'unun yasal olarak korunması ve ekolojik koridorların birbirine bağlanması,
- Başlıca ve bakir ormanlar da dahil olmak üzere, AB'de korunan alanlarının en az üçte birinin daha sıkı bir şekilde korunması,
- Tüm korunan alanların etkili bir şekilde yönetilmesi, açık koruma hedeflerinin ve önlemlerinin tanımlanması ve denetlenmesi.

Çiftlikten Çatala Stratejisi

10 yıl

27 tedbiri içeren
Eylem Planı

Biyoçeşitlilik Stratejisi

10 yıl

39 tedbiri içeren
Eylem Planı

F2F ile ortak hedefler

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI

- Uzun vadeli gıda arzı güvencesini temin ederek, akıllı, rekabet edebilir, dirençli ve çeşitlendirilmiş bir tarım sektörünü teşvik etmek
- Biyoçeşitlilik dâhil olmak üzere çevrenin korunmasını ve iklim eylemlerini desteklemek ve güçlendirmek; Paris Anlaşması kapsamında verilen taahhütler dâhil olmak üzere Birliğin çevresel ve iklim bağlantılı hedeflerine ulaşmak
- Kırsal alanların sosyo-ekonomik yapısını güçlendirmek

ORTAK TARIM POLİTİKASI 2023-2027

- çiftçilere adil bir gelir sağlamak
- rekabet gücünü artırmak
- çiftçilerin gıda zincirindeki konumunu iyileştirmek
- iklim değişikliği eylemi
- çevre bakımı
- biyolojik çeşitliliği korumak
- nesil yenilenmesini desteklemek
- canlı kırsal alanlar
- gıda ve sağlık kalitesini korumak
- bilgi ve yeniliği teşvik etmek

ORTAK TARIM POLİTİKASI 2023-2027

Zorunlu olan ve önceki döneme göre ağırlaştırılmış koşulluluk ilkesine ilave olarak, gönüllük esasıyla uygulanan;

Eko planlar
(eco-schemes)

Tarım-Çevre-İklim
taahhütleri

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

GÜNCEL TARTIŞMALAR

OECD Raporu- *‘Avrupa Birliği'nde Tarım ve Gıdanın Geleceğine Yönelik Politikalar’*

- Çevresel sürdürülebilirlik konusunda Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Çiftlikten Çatala Stratejisinde ortaya konulan politika hedefleri ile gözlemlenebilir sonuçlar arasında uçurum olduğu ifade ediliyor.
- OTP, AB'nin Yeşil Mutabakat hedeflerini gerçekleştirmede stratejik bir öneme sahip ancak Yeşil Mutabakat hedeflerine ulaşmak için, tarımsal ödemelerin, yasal düzenlemelerin, yenilikçilik ve veri stratejilerinin yeniden tasarlanması ile çevresel hizmetlerin sunulmasında yeni yaklaşımlara ihtiyaç olduğu kaydedilmiş.

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

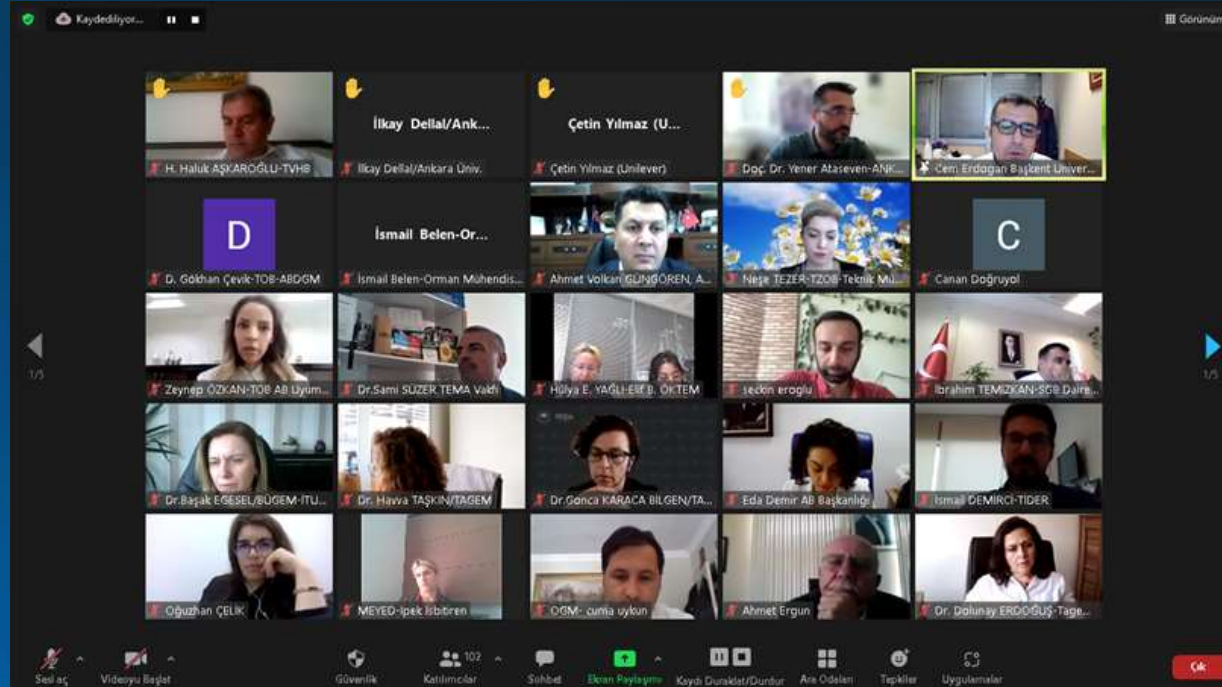
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN AYM KAPSAMINDAKİ ÇALIŞMALARI

SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM İHTİSAS ÇALIŞMA GRUBU

- 19 adet İhtisas Çalışma Grubu
- Sürdürülebilir Tarım İhtisas Çalışma Grubu
 - 3 Mart 2022 – 1. Sürdürülebilir Tarım İhtisas Çalışma Grubu Toplantısı
 - 16 Haziran 2022 – 2. Sürdürülebilir Tarım İhtisas Çalışma Grubu Toplantısı
 - 14 Eylül 2023 - 3. Sürdürülebilir Tarım İhtisas Çalışma Grubu Toplantısı

AYM EYLEM PLANI KAPSAMINDA BAKANLIĞIMIZ SORUMLULUĞUNDAKİ TEDBİRLER HEDEF - SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM

- Pestisit ve anti-mikrobiyaller:
 - Pestisitlerin kullanımlarının azaltılması
 - Entegre mücadele 0,28 milyon dekardan 4,4 milyon dekara çıktı
 - Ürün sayısı 16'dan 28'e yükseldi
 - Risk bazlı denetim – idari yaptırım
 - Kalıntı eylem planı 9 ilden 12'ye çıkacak
 - Antimikrobiyallerin kullanımlarının azaltılması
 - Elektronik Reçete Sistemi (E-Reçete) ve İlaç Takip Sistemi (İTS)
 - Taşrada eğitimler
 - “Ulusal Veteriner Antibiyotik Direnç İzleme Programı”
 - Bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi
 - Biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemlerinin yaygınlaştırılması
 - 7000 üreticiye 41,5 milyon TL destek

AYM EYLEM PLANI KAPSAMINDA BAKANLIĞIMIZ SORUMLULUĞUNDAKİ TEDBİRLER HEDEF - SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM

- Organik tarım:

- Organik tarım üretim alanlarının ve üretim miktarlarının artırılması
 - Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi – 53 il 73 proje (2023)
 - İyi Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi – 55 il 72 proje (2023)
- Mevzuat uyum çalışması
 - Son tarih Ocak 2025 – çalışmalar devam ediyor
 - IPA III projesi – 3 milyon AVRO

- Kimyasal gübre:

- Kullanımının azaltılması için çalışmaların yürütülmesi
 - İzmir'de zeytin, Osmaniye'de yerfıstığı, Manisa'da üzüm, Mersin'de pamuk bitkilerinde 4 proje - arazi ve laboratuvar çalışmaları devam
 - Ar-ge projeleri devam (Kırklareli, Ankara, Malatya)
 - Organik ve organomineral gübre desteği (2023 – 235 m TL) – 2019-2022 %144 oranında artış (232 bin ton – 565 bin ton)

- Arazi toplulaştırma faaliyetleri : Toplulaştırma tescili – Hedef 7,3 m hektar/ Gerçekleşen 6,8 m hektar

AYM EYLEM PLANI KAPSAMINDA BAKANLIĞIMIZ SORUMLULUĞUNDAKİ TEDBİRLER HEDEF - SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM

- Tarımda yenilenebilir enerji (TRGM):
 - Kullanımının artırılması kapsamında, Aydın, Denizli, İzmir ve Ağrı illerinde başlanılan mevcut jeotermal kaynakların Tarıma Dayalı (jeotermal sera) İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinde kullanılması – ilerliyor
 - Yaygınlaştırma – 2023 ilk 6 ayda 38 projeye 36 m TL hibe
- Tarımsal üretimde atık ve artıkların tekrar değerlendirilmesi konusunda AR-GE çalışmalarının yapılması (TAGEM):
 - Zeytin karasuyu, biyogaz tesisi sıvı fermente ürünü gibi direk deşarjı çevresel sorunlara yol açan atıkların toprağa geri dönüşümü
 - 4 proje tamam, 12 proje devam
 - Meyve suyu ve konservecilik atığı olan vişne çekirdeklerinden protein izole edilerek yüksek proteinli bar üretimi
 - Gıda araştırmaları konusunda "yenilikçi ve yeşil teknolojiler" kullanımı kategorisi
- Gıda kaybı ve israfının azaltılması
 - Gıdanı Koru Kampanyası ikinci faz çalışmaları sürüyor

AYM EYLEM PLANI KAPSAMINDA BAKANLIĞIMIZ SORUMLULUĞUNDAKİ TEDBİRLER HEDEF – İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE

- Biyolojik çeşitlilik ve ekosistemler üzerindeki etkisi
 - Ülkesel ölçekte hazırlanmış iklim değişikliği projeksiyonları – limon, incir, ceviz, fındık, kayısı, kiraz, muz, pamuk, portakal ve zeytin için harita
 - Ormancılık için iklim değişikliğine uyum stratejik planı
- Kıyılar, göl ve sulak alanlara etkisi
 - SYGM - IPA projesi yürütecek
 - DKMP - sulak alanlarda yeni tescil çalışmaları
- Arazi tahribatının dengelenmesi (ATD) – TAGEM, TRGM
 - Yukarı Sakarya Havzası GEF Projesi
- Sürdürülebilir tarım tekniklerinin yaygınlaştırılması
 - TAGEM projeleri (soya, koyun yetiştiriciliği)
 - Koruyucu toprak işleme ve doğrudan ekim çalışmaları
 - Tarımsal üretim planlaması (BÜGEM)

AYM EYLEM PLANI KAPSAMINDA BAKANLIĞIMIZ SORUMLULUĞUNDAKİ TEDBİRLER HEDEF – YEŞİL VE DÖNGÜSEL BİR EKONOMİ

- Aritılmış atık suların kullanımı (SYGM-TAGEM-DSİ-SUEN)
 - “Su Yeniden Kullanım Ulusal Master Planı”nın hazırlanması
 - Taslak Su Kanunu
- Su Ayak İzi hesaplanması (SYGM)
 - Rehber doküman hazırlanması
 - Nehir havza yönetim planları ile içme-kullanma suyu/tarım/sanayi su ayak izleri hesabı
- Su kaynaklarının yönetiminde teknoloji kullanımı
 - TAGEM-TİGEM işbirliği - “Dijital Sulama Yönetim Sisteminin (DiSU) Geliştirilmesi Ülkesel Projesi
- İçme suyu kaynaklarında endokrin bozucu kimyasalların izlenmesi (SYGM)
 - Su kaynaklarımızda tespit edilen, ayrıca, AB Direktifinde yer alan endokrin bozucu kimyasallar yeni başlatılacak “İçme Suyu Kaynaklarının ve Arıtma Tesislerinin Değerlendirilmesi Faz 2 Projesi” kapsamında içme suyu kaynaklarında izlenecek

AYM EYLEM PLANI YENİ ÖNERİLER

- Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin Kurulması
 - Sayısal hava tahminleri kullanılarak kısa ve orta vadede oluşabilecek yağış ve akış eksikliklerinin tahmin edilmesi
- Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin Kurulması
 - Muhtemel taşkın zamanı, yeri ve etkilerinin 72 saat önceden tahmin edilerek gerekli uyarıların yapılması
- İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisinin belirlenmesi
 - Küresel ve bölgesel iklim modelleri kullanılarak iklim değişikliğinin su potansiyeline etkisinin belirlenmesi
 - Sektörlerin gelecek dönem su kullanımlarının projekte edilmesi
 - İklim değişikliğine uyum tedbirlerinin belirlenmesi"

IPA 2023 PROJEMİZ TARIM

Başlık: Avrupa Yeşil Mutabakatı hedefleri ve ilgili politikaları doğrultusunda Türkiye'de iklime dirençli sürdürülebilir tarım ve balıkçılığın desteklenmesi

Bütçe: 9 Milyon EUR

Genel Hedef: Türk tarım sektörünün 2053 yılına kadar net sıfır iklim hedefine ve sürdürülebilir bir gıda sistemine doğru yeşil dönüşümüne katkıda bulunmak

1. Özel Hedef (3 m avro) : Organik tarım sistemi güçlendirilerek bütünlüğün sağlanması ve rekabetçi değer zincirlerinin kurulması

2. Özel Hedef (6 m avro): Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nın uygulanmasını desteklemek- biyolojik çeşitliliğin korunmasını teşvik ederken, iklime dirençli ve sürdürülebilir tarım ve balıkçılığa ulaşmak için gerekli araçları sağlamak

1. Özel Hedef: Organik tarım sistemi güçlendirilerek bütünlüğün sağlanması ve rekabetçi değer zincirlerinin kurulması

- Türkiye organik tarım mevzuatının AB organik tarım mevzuatına uyumunun sağlanması
- Kurumsal ve insan kapasitesinin geliştirilmesi
- Pazarlama stratejilerinin oluşturulması,
- Pilot uygulamalarla, organik tarımda çiftçi örgütlerinin kapasiteleri genişletilerek rekabetçi değer zincirlerinin kurulması

2. Özel Hedef: Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nın uygulanmasını desteklemek- biyolojik çeşitliliğin korunmasını teşvik ederken, iklime dirençli ve sürdürülebilir tarım ve balıkçılığa ulaşmak için gerekli araçları sağlamak

- AB tarım ve iklim müktesebatına uygun olarak Türkiye'de karbon tarımının kurulmasını ve uygulanmasını sağlayan çerçevenin oluşturulması
- Bakanlığın kurumsal altyapısı ve kapasitesinin, Avrupa Denizcilik, Balıkçılık ve Su Ürünleri Fonu (EMFAF) uygulama mekanizmasına uyumu ve balıkçılık sektörünün karbondan arındırılmasını destekleyen strateji
- Çiftlikten Sofraya (F2F) Stratejisi çerçevesinde sürdürülebilir bir gıda sistemi için entegre zararlı ve hastalık yönetimi uygulamalarının uygulanması

AYM'NİN TOHUMCULUK SEKTÖRÜ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- Sürdürülebilir Tarım Uygulamaları
- Pestisit ve Gübre Kullanımının Azaltılması
- Araştırma ve İnovasyon
- Düzenleme ve Sertifikasyon
- Pazar Dinamikleri

Avrupa Yeşil Mutabakatı, daha sürdürülebilir tarım uygulamalarına geçişi teşvik ederek, tohumculuk sektörünü çeşitli, dayanıklı ve çevre dostu tohum çeşitlerine olan talebi artırarak önemli ölçüde etkiler.

AYM'NİN TÜRK TARIM SEKTÖRÜNE POTANSİYEL ETKİLERİ

- İhracat ve Ticaret
- Sürdürülebilir Tarım
- Teknoloji ve İnovasyon
- Mali Teşvikler
- Tüketici Talepleri ve Farkındalık

SONUÇ

Avrupa Yeşil Mutabakatı, Türk tohum sektörünü daha sürdürülebilir, yenilikçi ve rekabetçi bir yapıya dönüştürme potansiyeline sahiptir. Ancak bu dönüşüm süreci, sektördeki oyuncuların yeni standartlara uyum sağlamaları ve üretim süreçlerini optimize etmeleri gerekecektir.

Hem kamu hem de özel sektörün işbirliği, bu sürecin başarılı bir şekilde yönetilmesi için kritik önem taşımaktadır.

Yeşil Mutabakata Yönelik Finansman İmkanları

19

Mekanizma/Program/Destek/Teşvik Adı:	Sertifikalı Tohum/Fidan/Fide Kullanım Desteği
İlgili Mevzuat:	1-15/09/2023 tarihli ve 32310 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7613 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan «2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar» 2-26/11/2023 tarihli ve 32381 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan «Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (2023/46)»
Amaç:	Bitkisel üretimin en önemli girdilerinden olan tohumluğun maliyetinin düşürülmesi, yurt içi tohum üretiminin yetersiz olduğu türlerde üretimin artırılması, verim ve kalite bakımından en gelişmiş standartların yakalanması ve üretimde sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla sertifikalı tohum ile sertifikalı/standart fidan ve sertifikalı fide kullanan çiftçilere sertifikalı tohum kullanım desteği ile sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği verilmektedir.
Mekanizma/Program Tarafından Sağlanan Destek (Kapsamı,Tutarı,Oranı vb.):	Aşağıda belirtilen türlerde sertifikalı tohum ile sertifikalı/standart fidan ve sertifikalı fide kullanan çiftçilere dekar başına her yıl destek verilmektedir. Sertifikalı/standart fidan ve sertifikalı fide kullanımı için 2023 üretim yılında 27,4 milyon TL destek ödenmiştir. Sertifikalı tohum kullanımı için 2024 üretim yılında verilecek destek miktarı ise 1,3 milyar TL olarak belirlenmiştir. Aspir, Susam, Arpa, Buğday, Çavdar, Tritikale, Yulaf, Çeltik, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Kanola (Kolza), Patates, Fiğ, Yem Bezelyesi, Korunga, Soya, Yonca, Yer fıstığı, Yağlık Ayçiçeği Nar ve Muz Hariç Tüm Meyve Türleri, Asma, Çilek Fidesi
Başvuru Yapabilecekler:	ÇKS ve/veya ÖKS’de kayıtlı olan sertifikalı tohumluk kullanan çiftçiler
Başvuru Zamanı:	Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği: 26.11.2023 - 31.07.2024 Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği: 26.11.2023 - 29.12.2023
Başvuru Şekli:	İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğüne şahsen veya yasal temsilcisi aracılığıyla
İnternet Adresi:	Yok
Mekanizma/Program Koordinatörü:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü - Tohumculuk Daire Başkanlığı

Yeşil Mutabakata Yönelik Finansman İmkanları

19

Mekanizma/Program/Destek/Teşvik Adı:	Sertifikalı Tohum/Fidan Üretim Desteği
İlgili Mevzuat:	15/09/2023 tarihli ve 32310 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7613 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan «2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar» 26/11/2023 tarihli ve 32381 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan «Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (2023/46)»
Amaç:	Tohumluğun stratejik önemi nedeniyle ihtiyacın yurt içi kaynaklardan temin edilmesi amacıyla özellikle arz açığı olan türlerde sertifikalı tohumluk üretimi desteklenerek üretimin teşvik edilmesi, yerel çeşitlerin korunması, iklim değişikliğine ve kuraklığa dayanıklı yeni çeşitlerin geliştirilmesi ve bitki ıslah çalışmalarının teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.
Mekanizma/Program Tarafından Sağlanan Destek (Kapsamı,Tutarı,Oranı vb.):	Aşağıda belirtilen sertifikalı tohumluk ve fidan üreten/ürettiren ve sertifikalandıran, yurt içinde satışını gerçekleştiren yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşlarına her üretim yılı için destek verilmektedir. Arpa, Tritikale, Buğday, Aspir, Çavdar, Yulaf, Çeltik, Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Kanola (Kolza), Patates, Soya, Susam, Yer fıstığı, Yonca türlerine ve sertifikalı sınıfında tüm fidan çeşitlerinin üretimi için destek verilmektedir.
Başvuru Yapabilecekler:	ÇKS’ ye kayıtlı sertifikalı tohum ve fidan üreten çiftçiler
Başvuru Zamanı:	Sertifikalı Tohum Üretim Desteği : 26/11/2023 - 31/10/2024 Sertifikalı Fidan Üretim Desteği : 26/11/2023 - 31/12/2024
Başvuru Şekli:	İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğüne şahsen veya yasal temsilcisi aracılığıyla
İnternet Adresi:	Yok
Mekanizma/Program Koordinatörü:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü – Tohumculuk Daire Başkanlığı

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI
AVRUPA BİRLİĞİ ve DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

aym@tarimorman.gov.tr